

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної роботи

“ЗАТВЕРДЖУЮ”:

Перший проректор

Набока О.Г.
Набока О.Г.
«30» серпня 2021 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальності **232 Соціальне забезпечення**

(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

Соціальне забезпечення

(назва програми)

мова навчання

українська

Слов'янськ – 2021 р.

Розробник:

Співак Я. О., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри соціальної роботи ДВНЗ «ДДПУ».

Рецензенти:

Курінна С. М., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Трубник І. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи ДВНЗ «ДДПУ»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри соціальної роботи

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри

С. В. Коношенко

Погоджено групою забезпечення спеціальності 232 Соціальне забезпечення

Керівник групи забезпечення

С. В. Коношенко

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

30 серпня 2021 р. протокол №1

Опис навчальної дисципліни

4 семестр

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,5	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 165	Рік підготовки:	
	2-й	2-й
	Семестр	
	4-й	4-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 4 самостійної роботи студента – 5	28 год.	8 год.
	Практичні	
	40 год.	6 год.
	Лабораторні	
	- год.	- год.
	Самостійна робота	
	97 год.	151 год
Вид контролю: екзамен		

Метою вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми соціальної політики» є розширення кола знань про особливості соціальної політики, засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних засад щодо політичних, інституційних і законодавчих механізмів реалізації соціальної політики, розвитку професійної компетентності здобувачів вищої освіти, сприяння у засвоєнні теоретичних знань, практичних умінь, формуванні високого рівня

готовності до реалізації завдань соціальної політики та соціальної роботи й соціального забезпечення з різними категоріями населення.

.

2. Матриця результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни

«Актуальні проблеми соціальної політики»

Результати навчання	Методи навчання	Методи контролю
<p>Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення.</p> <p>Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення</p> <p>Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення.</p> <p>Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції</p>	<p>словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда); практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); проблемний виклад матеріалу, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, кейс-стаді, ділові ігри, робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними</p>	<p>усне та письмове опитування, тестові завдання, реферати, презентації, спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, метод самоконтролю, екзамен.</p>

<p>розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення</p> <p>Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення.</p> <p>Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.</p>	<p>засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веборієнтовані;</p>	
---	---	--

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	зокрема				усього	зокрема			
		л	пр	-	с.р.		л	пр	-	с.р.
4 семестр										
Тема 1. Теретичні засади соціальної політики.	17	3	4	-	10	18	1	1	-	16
Тема 2. Організаційно-правові засади реалізації соціальної політики.	16	3	4	-	9	16	1	-	-	15
Тема 3. Нормативно-правове забезпечення соціальної політики в Україні.	16	3	4	-	9	17	1	1	-	15
Тема 4. Соціальний захист як механізм реалізації соціальної політики.	16	3	4	-	9	16	1	-	-	15
Тема 5. Політика зайнятості у контексті пріоритетних цілей соціальної політики.	17	3	4	-	10	16	-	1	-	15
Тема 6. Основні напрями реалізації	17	3	4	-	10	16	1	-	-	15

державної сімейної та молодіжної політики										
Тема 7. Основні напрями реалізації соціальної політики у контексті протидії торгівлі людьми та запобіганню домашнього насильства.	17	3	4	-	10	17	1	1	-	15
Тема 8. Забезпечення прав дітей як пріоритетний напрям соціальної політики.	17	3	4	-	10	16	-	1	-	15
Тема 9. Державна соціальна допомога вразливим категоріям населення як пріоритетний напрям соціальної політики.	16	2	4	-	10	16	1	-	-	15
Тема 10. Соціальні наслідки економічних рішень	16	2	4	-	10	17	1	1	-	15
Разом за 4 семестр:	165	28	40	-	97	165	8	6	-	151

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ден	заоч
1	Сутність соціальної політики.	3	1
2	Правові та організаційні засади реалізації соціальної політики.	3	1
3	Нормативне забезпечення соціальної політики в Україні.	3	1
4	Особливості механізму реалізації соціальної політики.	3	1
5	Основні аспекти політики зайнятості як пріоритетної цілі соціальної політики.	3	-
6	Реалізація державної сімейної та молодіжної політики.	3	1
7	Соціальна політика у напрямі протидії торгівлі людьми та запобіганню домашнього насильства.	3	1
8	Права дітей як напрям соціальної політики.	3	-
9	Соціальна допомога держави вразливим категоріям населення	2	1
10	Вплив економічних рішень на соціальний стан країни.	2	1
Разом за 7 семестр		28	8

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ден	заоч
4 семестр			
1	Соціальна політика: теоретико-цільовий аспект.	4	1

2	Концептуальні засади управління соціальною політикою.	4	-
3	Реформування моделі соціальної політики в сучасній Україні.	4	1
4	Система соціального захисту і соціального забезпечення населення.	4	-
5	Безробіття, його форми та причини. Політика зайнятості.	4	1
6	Напрями державної молодіжної політики в Україні.	4	-
7	Соціальна політика у контексті запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми.	4	1
8	Державна політики у сфері захисту прав дітей.	4	1
9	Соціальна допомога вразливим категоріям населення. Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»	4	-
10	Соціальна експертиза у соціальній політиці.	4	1
Разом за 4 семестр		40	6

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ден	заоч
4 семестр			
1	Тема 1. Поняття інструментів політики та їх класифікація. 1. Використання інструментів політики в Україні на прикладі переліку інструментів соціальної політики Т. Ганслі.	10	16

	2. Тенденції у виборі та використанні інструментів політики в соціальній сфері в Україні (1991-2018 (обрати будь-який період у 5 років)).		
--	---	--	--

2	<p>Тема 2. Перспективний аналіз політики.</p> <p>Визначення та оцінювання альтернатив соціальної політики</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Складові успішного аналізу. 2. Політичний аналіз та політична практика: методи та прийоми. 3. Метод лобіювання. Визначення та оцінювання альтернатив соціальної політики. 	9	15
3	<p>Тема 3. Соціальні відносини та види політик в адміністративно- політичній сфері.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи впливу держави на розвиток соціальних відносин. 2. Види політики держави, їх цілі, принципи формування, інструменти реалізації 	9	15
4	<p>Тема 4. Моделі соціального захисту населення в розвинених країнах.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Модель соціального захисту безробітних: традиція та інновація (у різних країнах світу, країна на вибір). 2. Модель соціального захисту сімей та дітей: традиція та інновація (у різних країнах світу, країна на вибір). 	9	15
5	<p>Тема 5. Бідність в Україні: сучасний стан.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бідність як соціально-економічне явище. 2. Поширення бідності в Україні. 3. Поняття мінімального споживчого бюджету, прожиткового та фізіологічного мінімуму. Критерії визначення бідності. 	10	15
6	<p>Тема 6. Молодіжні програми як механізм сприяння молодіжного потенціалу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Організації, що пропонують молодіжні програми. 	10	15

	2. Актуальні програми для підтримки молоді: національні та міжнародні.		
7	Тема 7. Досвід громадських організацій у вирішення проблем соціальної політики 1. Діяльність громадської організації «Ла Страда-Україна» у напрямках: протидія торгівля людьми; протидія насильству. 2. Гендер і право захист.	10	15
8	Тема 8. Програми підтримки дітей: зарубіжний та вітчизняний досвід 1. Державні програми підтримки дітей в Україні. 2. Державні програми підтримки дітей у розвинених країнах світу. 3. Програми підтримки дітей недержавних організацій.	10	15
9	Тема 9. Сучасний стан і проблеми пенсійної системи України. 1. Пенсія як соціально-політична категорія. 2. Види пенсій та критерії їх призначення. 3. Сучасний стан і проблеми пенсійної системи України. 4. Мета, напрями і завдання пенсійної реформи.	10	15
10	Тема 10. Методологія розроблення і оцінювання соціальних програм 1. Соціальне програмування як інструмент соціальної політики. 2. Процедура розроблення соціальних програм. 3. Оцінювання та моніторинг соціальних програм.	10	15
Разом за 4 семестр		97	151

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Результати навчання студентів із вивчення навчальної дисципліни визначаються у балах, які виставляються згідно з критеріями оцінювання.

Оцінювання результатів навчання здійснюється під час проведення навчальних занять (лекційні, практичні) та самостійної роботи. Для студентів заочної форми бали розподіляються пропорційно годинам у навчальному плані, відведеним на навчальні заняття та самостійну роботу.

Оцінювання результатів навчання студентів у процесі *лекційного заняття* виставляється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції (1 бал); складання її конспекту та активна участь у процесі лекції (2 бали).

Відповідь на *практичному занятті* оцінюється за наступними критеріями:

3 бали - здобувач у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.

2 бали - здобувач володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.

1 бал - здобувач загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти у 4 семестрі оцінюється у 50 б. (денна форма навчання) та 66 б. (заочна форма навчання).

Результати поточного контролю рівня знань студентів очної та заочної форм навчання (кількість отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем у наприкінці кожного заняття до відома всіх студентів і виставляються в

«Журналі обліку поточної успішності та відвідування занять» та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

Шкала оцінювання: національна та накопичувальна 100-бальна

За накопичувальною 100-бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнято	

Допуск до підсумкового контролю з навчальної дисципліни становить 60 балів, визначається як сумарна мінімальна кількість балів, яку має набрати здобувач вищої освіти для отримання позитивної оцінки «задовільно», крок шкали – 1. При цьому межа незадовільного навчання становить 59 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, - за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни;

– допущені до складання екзамену (у деканат обов'язково надається аркуш відповіді здобувача).

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (денна форма навчання, 4 семестр)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
Т 1	2	1	3	1	5	1
Т 2	2	1	3	1	5	1
Т 3	2	1	3	1	5	1
Т 4	2	1	3	1	5	1
Т 5	2	1	3	1	5	1
Т 6	2	1	3	1	5	1
Т 7	2	1	3	1	5	1
Т 8	2	1	3	1	5	1
Т 9	2	1	3	1	5	1
Т 10	2	1	3	1	5	1
Разом	20	10	30	10	50	10

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами за результатами поточного контролю (заочна форма навчання, 4 семестр)

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min

T 1	2	1	3	1	7	1
T 2	2	1	-	-	7	1
T 3	2	1	3	1	7	1
T 4	2	1	-	-	7	1
T 5	-	-	3	1	7	1
T 6	2	1	-	-	7	1
T 7	2	1	3	1	6	1
T 8	-	-	3	1	6	1
T 9	2	1	-	-	6	1
T 10	2	1	3	1	6	1
Разом	16	8	18	6	66	10

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання для поточного та підсумкового контролю, екзамен, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах, інші види індивідуальних та групових завдань.

Перелік екзаменаційних питань

1. Основні підходи до розуміння креативності в психологічній науці.
2. Структурні компоненти креативності.
3. Особистісні кореляти креативності.
4. Взаємозв'язок креативності та інтелекту.
5. Різниця між поняттями «творчість» та «креативність».
6. Види креативності та їх характеристика.
7. Механізми креативності.
8. Творчі задачі та їх види.
9. Поняття «обдарованість» та її характеристика.
10. Творчий потенціал та його структурні компоненти.
11. Складові творчого потенціалу.

12. Концепція креативності Дж.Гілфорда.
13. Теорія П.Торренса.
14. Концепція М.Воллаха та Н.Когана.
15. Концепція С.Медника.
16. Концепція Р.Стернберга.
17. Підхід до вивчення креативності В.Н.Дружиніна та В.Н.Хазратової.
18. Теорія творчості В.О.Моляко.
19. Теорія творчості Я.О.Пономарьова.
20. Теорія креативності Л.Б.Єрмолаєвой-Томіної.
21. Теорія латерального мислення Е.де Боно.
22. Теорія креативності Е.Тунік.
23. Теорія М.О.Холодної.
24. Вербальна креативність та її структурні компоненти.
25. Візуальна креативність як емпірична характеристика візуального мислення.
26. Структурні компоненти візуальної креативності.
27. Продукт візуальної креативності та його характеристика.
28. Етапи створення продукту візуальної креативності.
29. Візуальна креативність в структурі візуально-мисленнєвої діяльності
30. Етапи розвитку креативності.
31. Особливості розвитку візуальної та вербальної креативності в молодшому шкільному віці.
32. Особливості розвитку візуальної та вербальної креативності в підлітковому віці.
33. Особливості розвитку візуальної та вербальної креативності в юнацькому віці.
34. Характеристика методів дослідження креативності в психології.
35. Методи та методики діагностики візуальної креативності.
36. Методи та методики діагностики вербальної креативності.
37. Методи діагностики креативності в молодшому шкільному віці.

38. Методи діагностики креативності в підлітковому віці.
39. Методи діагностики креативності в юнацькому віці.
40. Програма розвитку творчого мислення П. Торренса та Е. де Боно.
41. Програма розвитку творчості КАРУС.
42. Програма розвитку творчого мислення з позицій інженерної психології (ТРИЗ).
43. Рефлексивно-іноваційний практикум.
44. Принципи та задачі комп'ютерного тренінгу з розвитку візуальної креативності в підлітковому віці.
45. Особливості роботи з комп'ютерним тренінгом з розвитку візуальної креативності.
46. Використання інноваційних технологій в розвитку креативності.

7. Рекомендована література

Основна:

1. Бандура, І. С. Соціальна держава як результат ефективної соціальної політики Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 12. С. 92–95
2. Башинський Т. В. Елементи та функції системи механізмів формування та реалізації соціальної політики держави [Електронний ресурс]. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. Вип. 6(2). С. 71-76. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2017_6\(2\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2017_6(2)_16).
3. Демешок О. О. Вибір оптимальної для України моделі реалізації соціальної політики у контексті забезпечення її сталого розвитку в ресурсних обмеженнях [Електронний ресурс] Економіка. Управління. Інновації. Серія : Економічні науки. 2017. № 2. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2017_2_6 (19.06.2017).
4. Дубич К. В. Вступ до соціальної допомоги: навчальний посібник. К., 2017. 419 с.
5. Кицак Т. Г. Українська модель соціальної політики: стан і доміанти розвитку [Електронний ресурс]. Соціально-трудова відносина: теорія та практика. 2017. № 2. С. 103–108.

Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stvttp_2017_2_18 (19.06.2017).

6. Климанська Л. Д., Савка В. Є., Хома Н. М. та ін. Соціальна політика: навч. посіб. за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. 2-ге вид. випр. і доповн. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 318 с.

7. Комітет ВР України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму. Права дитини в Україні: забезпечення, дотримання, захист: матеріали парламент. слухань у Верховній Раді України. К.: Парламентське в-во, 2017. 28 с.

8. Литвин М. С. Державне управління соціальним розвитком: концепт, структурно-елементне наповнення і методичний інструментарій [Електронний ресурс] Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 15. С. 67-72.

Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/15_2017/15.pdf (20.06.2017)

9. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: Монографія. Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. К., 2017. 244 с.

10. Попрозман, О. І. Засоби державного управління розвитком соціальної інфраструктури України. Формування ринкових відносин в Україні. 2017. № 1. С. 13–18.

11. Синчук, С. М. Правові питання інтеграції української системи соціального захисту в європейську соціальну модель. Держава і право. Сер. Юридичні науки. 2017. Вип. 74. С. 314–326.

12. Сиченко В. В. Принципи та методи соціального планування в державній соціальній політиці [Електронний ресурс] Публічне управління та митне адміністрування. 2017. № 2. С. 77–80

13. Сімейна політика України - цілі та завдання: матеріали парламентських слухань у Верховній Раді України 17 червня 2017 р / Верховна Рада України; Комітет ВР України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму. К. : Парламентське вид-во, 2017., 208 с.

14. Соціальна політика : навч. посіб. Л. Д. Климанська, В. Є. Савка, Н. М. Хома [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. – 2-ге вид. випр. і доповн. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 318 с.

15. Співак Я. Опорний конспект лекцій із навчальної дисципліни «Менеджмент соціального забезпечення та кадрова політика» для підготовки здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 232 Соціальне забезпечення. – Слов'янськ: ДДПУ, 2021 р. 96 с.
16. Тищенко О. Соціальні стандарти в Україні: проблеми євроінтеграції. Право України. – 2017. № 8. С. 24–32.
17. Ярошенко А. О., Семигіна Т. В., Сухицька Н. В. Історія та теорія соціальної політики України: Навч. посібн. За ред. А. О. Ярошенко. К., НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. 289 с.

Допоміжна:

1. Бандура І. С. Інструменти та моделі державної соціальної політики різних країн [Електронний ресурс]. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 13. С. 94–98. Режим
доступу: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=5083&i=15> (20.06.2017)..
2. Бурлай, Т. Сучасна політика Євросоюзу в контексті соціальної справедливості. Економічна теорія. 2017. № 4. С. 51–64.
3. Внучко С. Європейський досвід здійснення соціального діалогу: теоретичний та практичний виміри [Електронний ресурс] Evropsky politicky a pravni diskurz. 2017. Vol. 3, Iss. 4. С. 63–68. Режим
доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evrpol_2017_3_4_11 (21.06.2017)
4. Децюк Т. М. Особливості соціальної роботи і соціальної політики в Італії [Електронний ресурс]. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. 2017. Вип. 142. С. 31–34
5. Єщенко П. С. Україні – зміну моделі соціального захисту населення. Економіка України. 2017. № 1. С. 3–17.
6. Кайда О. П. Інноваційні підходи до формування інструментарію реалізації соціальної політики держави. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 23. С. 85–88.
7. Коваленко Є. В. Зарубіжний досвід формування національних моделей

корпоративної соціальної відповідальності. Механізм регулювання економіки. 2017. № 1. С. 106–112

8. Комітет ВР України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму. Права дитини в Україні: забезпечення, дотримання, захист: матеріали парлам. слухань у Верховній Раді України. К.: Парламентське в-во, 2017. 28 с.

9. Маховський Д. Соціальна політика України: стан та перспективи розвитку. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. № 2. 2017. С. 31-37.

10. Оніщенко Н. М. Соціальна політика сучасності: деякі підходи до вивчення. Держава і право. Юридичні науки. 2017. Вип. 72. С. 3–14.

11. Кириченко О. М. Щодо аналізу стану соціальної сфери України в умовах економічної кризи. Формування ринкових відносин в Україні. 2017. № 6. С. 103–110.

12. Помаза-Пономаренко А. Л. Соціальна безпека – оптимальний рівень соціального розвитку макро-, мезо- і мікрорегіонів України. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 16. С. 53–57.

13. Помаза-Пономаренко А. Л. Удосконалення державного управління соціальним розвитком в контексті безпеки регіонів: концептуальні підходи та стратегія реалізації. Держава та регіони. Серія: Державне управління. 2017. № 1. С. 183–188.

14. Стинська В. Державна соціальна політика підтримки материнства і дитинства в Німеччині [Електронний ресурс] Освітній простір України. 2017. Вип. 7. С. 27–32. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/opu_2017_7_6 (21.06.2017).

15. Blum Sonja, Kuhlman Johanna. (2019). Routledge Handbook of European Welfare Systems. 2nd ed. Routledge, 618 p. 7. Cuaz-Martínez G. (Ed.) (2019).

16. Welfare and Social Protection in Contemporary Latin America. Routledge, 254 p.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : www.zakon.rada.gov.ua.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL :www.kmu.gov.ua.
4. Офіційний сайт Міністерства освіти та науки України. URL: <http://mon.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <http://www.msp.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Науково-дослідного інституту праці і зайнятості населення Міністерства соціальної політики України і НАН України. URL: <http://ipzn.org.ua>
7. Офіційний сайт Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua>.
8. Офіційний сайт Національного агентства України з питань державної служби. URL: <http://guds.gov.ua/govservice/control/uk/index>.
9. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
10. Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки України. URL: <http://profy.nplu.org/lsite/fi>.

9. Посилання на дистанційний курс

дистанційний курс «Актуальні проблеми соціальної політики» (<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1228/>);